

עלון מס' 167 | פרשת ויגש | טבת תשפ"א

שלהבת

מיסודם של הגאון ר' שמשון דוד פנקוס זצוק"ל והגאון ר' עזריאל טאובר זצוק"ל

העצמה אישית תורנית

לקבלת העלון במייל יש לשלוח בקשה לכתובת:
e.shalhevet@gmail.com

קול שלהבת

KOL SHALHEVES

ניתן להאזין לשיחות המרתקות
בנושאים:

חינוך
יעוץ נישואין
אמונה
השקפה
ועוד נושאים מגוונים

באידיש, עברית ואנגלית

בקול הלשון:

03-6171103

073-2951103

במחיר שיחה רגילה

בחייל קול שלהבת:

929.222.9900

דבר המערכת

יהודי: אתה לא עוד איזה "בעל עגלה..."

כשהודיעו ליעקב אבינו שעוד יוסף חי... כתוב "ויפג לבו כי לא האמין להם..." אבל ברגע ש"ירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אותו" מיד "ותחי רוח יעקב אביהם", אז כידוע: חז"ל דורשים: שהסוגיה האחרונה שיוסף למד עם אביו היה עגלה ערופה, וכעת יוסף שלח ליעקב עגלות בתור סימן... ואז יעקב אבינו הבין שזה באמת נכון... זה על דרך הדרש... אבל בפנימיות הזוהר הקדוש אומר דבר נורא: העגלות שיוסף שלח ליעקב אבינו... היו מכוונים בדיוק כנגד פרקי המרכבה... מה הכוונה בדיוק?? אנחנו לא יודעים... מה שבטוח... יעקב ויוסף כן ידעו... וכשיוסף שלח ליעקב את המספר הזה של העגלות ואת הצורה שלהם וכו'... יעקב מיד הבין את הסימן שיוסף שולח לו... כן... יוסף יודע שאבא הוא מרכבה לשכינה הקדושה... וכעת הוא שלח עגלות מיוחדות להזמין את השכינה הקדושה שתרד יחד עם אבא למצרים...

יוסף לא שולח עגלות ליעקב אבינו בעצמו... את העגלות מהסוג הזה כבר פרעה ישלח... יוסף עסוק בלשלוח לאבא קודים נסתרים שרק הוא ואבא יעקב מבינים!!! ובאמת אם תשים לב: היו שתי סוגי עגלות שנשלחו ממצרים... היו עגלות שפרעה שלח... "ואתה צווית זאת עשו קחו לכם מארץ מצרים עגלות לטפכם ולנשיכם... זה עגלות של פרעה... אבל במקביל... היה עגלות אחרות שיוסף שלח!! וכשיעקב ראה את העגלות המסוימות "אשר שלח יוסף לשאת אותו" אז!! אז!! ותחי רוח יעקב אביהם...

אם שמת לב... אני מדבר פה בלי להבין על מה אני מדבר... נניח אם הייתי מנסה להסביר מה ההבדל בין העגלות של פרעה לשל יוסף נו... אבל אני לא יודע... אני רק מדבר באויר... נכון!!! אני לא מבין... אז מה ואני לא מבין... לא צריך להבין... העיקר לדעת שזה קיים!!! כלפי מה הדברים אמורים???

אני וגוי נפגשים באותו מקום... שנינו עגלות!!! שנינו נמצאים פה על תקן של עגלות!!! רק הוא עגלה של פרעה... הקב"ה ברא את העגלה הזו שתסחוב עליה כמה חבילות בחיים עד שהיא תחרוק ותסיים את התפקיד שלה... ואילו אני?? אני גם עגלה!!! יתכן שעל פניו... חיצונית לא רואים הרבה הבדל בינינו... אבל העגלה שלי היא מרכבה לשכינה הקדושה!!! ושוב: האם אני מבין את מה שאני אומר?? לא!! לא מבין!!! אבל אז מה ואני לא מבין???

הקב"ה אומר לי: בני בכורי ישראל!! הקב"ה הודיע לי: והייתם לי סגולה מכל העמים!! הקב"ה אמר לי מפורשות שאם אני יהודי ואני עושה רצונו יתברך... הרי אני מרכבה לשכינה הקדושה...

אם הקב"ה יודע את זה... אם ישראל סבא יודע את זה... זה מספיק!! זו המציאות!!! ולי לא נותר אלא להאמין בזה ולחיות לפי זה!! להבין שאני אחר!! אני שונה... אני שייך לעם הנבחר... אני לא עוד איזה עגלה שחורקת כאן בעולם הזה וצריכה לדחוף איכשהו... קדימה אחורה ימינה ושמאלה... לא!!! אני מרכבה לשכינה הקדושה... אני מוביל... אני מנהיג את ההשפעה... כל תנועה שלי עושה רושם בעולמות העליונים... אני יכול להשפיע שפע טוב וחלילה ההיפך... שים לב: מי הוא זה ששולח עגלות לאביו?? דווקא יוסף!!! דווקא מי שהיה במצרים במקומות הכי חשובים... דווקא מי שמצא את עצמו בניסיונות הכי אפלים... ושם!!! שם הוא הבין שהוא מרכבה לשכינה הקדושה... דווקא הוא זכה להיות באמת יסוד עולם ומרכבה לכל השפע של העולם... ואם ככה: אז דווקא אנחנו... דור עקבתא דמשיחא... צריכים להעריך את עצמנו... לכבד את עצמנו... לדעת להעריך כמה מעשה של רצון ה' שאנחנו עושים כאן בעולם... ואם נבין את זה ונחיה לפי זה... נזכה לשגר לקב"ה עוד ועוד עגלות של עמידה בניסיונות וקרבת אלוקים ואז "ירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אותו ותחי רוח יעקב אביהם..." נזכה לגאולה השלימה ולהיות מדור ושכינה לקב"ה בתחתונים. אמן.

נקודה למחשבה לצום הקרוב... בין קליעת החלות לשטיפת המטבח

כל הכאב ועם כל הסלידה והשאט נפש צריך לפתוח את השער... תבין: לא לחינם עם ישראל התנגדו בתוקף לנבואה של ירמיהו הנביא... זה הגיע אצלם מקנאות של קדושה!!! מה?? שהערל והטמא הזה יכנס לבית המקדש??

ברור שזו מחשבה בלתי נתפסת... אבל אם הקב"ה ככה החליט מאיזו סיבה שתהיה... אז זה מה שעושים!! בא לא ניכנס כעת לסיבה למה ה' ככה החליט... לא ניכנס כעת לג' עבירות שחטאו ישראל שלכן נגזר עליהם חורבן הבית... את זה כעת נשאיר בצד... אנחנו כעת מתמקדים בציווי ה' הנקודתי שה' כעת רוצה שניכנע!!! והפעם נכנע לא פחות ולא יותר למלך בבל...

אתה מסכים להיכנע או לא???

לא!! בשום אופן לא... אני מוכן להיכנע לרביש"ע... אני מוכן להיכנע לכהן גדול... לנשיא... אתה יודע מה?? אני אפילו מוכן להיכנע לירמיהו הנביא... אבל שהוא יגיד לי להיכנע למלך בבל??

אין על מה לדבר!!!! אז הנה... זה מה שעשרה בטבת מלמד אותנו...

שצריך להיכנע לרצון ה'... גם אם רצון ה' הוא לא פחות ולא יותר להיכנע למלך בבל!!!

שלא תבין לא נכון... עשרות שנים לפני כן היה סיפור ממש דומה... אבל הפוך לגמרי!!!

סנחריב הגיע לירושלים... ודווקא שבנא וסיעתו היו בדעה שצריך להיכנע אליו... ואילו חזקיהו המלך היה בדעה שלא להיכנע אליו!!! ובמקרה הזה ישעיהו הנביא התנבא בשם ה' שדווקא לא להיכנע לסנחריב!! למה?? לא משנה כעת למה... אני שוב מתעקש משום מה לא להיכנס כעת לנסיבות... (כי זה לא הנושא שלנו) תכל'ס... במקרה הזה רצון ה' היה לא!! לא להיכנע!!! ואילו כעת רצון ה' כן להיכנע!!! ואם זה רצון ה'... אז כמו שכשרצון ה' היה לא להיכנע... אז היה צריך לא להיכנע.. ככה עכשיו שה' כן רוצה שניכנע... אז צריך להיכנע...

ופה הקושי הגדול שלנו: יהודי באופן טבעי מקבל חינוך למסירות נפש למען הידישקייט... למען התורה... למען קדושת ישראל... למען בית המקדש... אבל יש משהו אחד שמאוד קשה להתחנך אליו... למסור נפש למען רצון ה' כמות שהוא!!!

רצון ה' כמות שהוא... הוא הדבר שהכי קשה להתחנך אליו ולמסור עליו נפש...

למה?? כי רצון ה' זה משהו מאוד אינדיבידואלי שעלול להשתנות!!! פעם אחת ה' רוצה שלא ניכנע בשום אופן לסנחריב... טוב!!! מסכימים!!! והנה... זה באמת מצליח... וה' עשה נס גדול וכל צבא סנחריב מתו... מכאן ואילך אנחנו מקבלים עוז ותעצומות ומפנימים שמכאן ואילך אסור להיכנע... מספרים את זה לילדים ומגדלים דור שלם של קנאות וחוסר פשרות... לא להיכנע לאויב...

והנה!!! מחר ה' רוצה פתאום משהו הפוך לגמרי... כעת דווקא כן להיכנע לעול מלך בבת... אוי אוי... רביש"ע: אנחנו צריכים פתאום לשנות את כל המערכת... את כל דפוס החשיבה... את כל התכנים שהחדרנו בסמינירים...

כן... רצון ה' זה לקבל עול מלכות שמים ולהיות מוכן וערוך להגיד הנני בכל מצב!!! גם אם פעם ככה ופעם ככה... גם אם יום אחד הקב"ה אומר: כי ביצחק יקרא לך זרע... ומחר הקב"ה אומר: קח נא את בנך את יחידך...

ביום ששי הקרוב... ביום ששי הקצר הזה אנחנו נצטרך גם להספיק להתכונן לשבת ו... וגם לצום!!! עקרונית לצום זה דבר שלא אורך זמן... אדרבה... אם כבר זה רק חוסך זמן... אבל האמת היא ש"הלא זה צום אבחרהו..." זה יום של חשבון נפש "פתח חרצובות רשע וגו'"... וזה כן דבר שלוקח זמן... והרי ביום ששי לא יהיה לנו זמן... אז ברשותך... נקודה למחשבה ליום הזה...

ובכן: כל ילד שיחזור ביום ששי מהגן ונשאל אותו מה קרה בעשרה בטבת?? הוא ידע לענות שביום הזה נבוכדנצאר הגיע לירושלים ועשה מצור על העיר ולכן אנחנו צמים...

כן... זה המידע שכולנו יודעים... כולנו גדלנו על זה...

אבל יש פה מידע אחד קטן שחסר.. שלא יודעים אותו והוא משנה את כל התמונה במאה שמונים מעלות...

להוי ידוע לך: שבאותה תקופה שמלך בבל צר על ירושלים, אחת הנבואות העיקריות שירמיהו הנביא כל הזמן חזר והתנבא בשם ה' היתה הנבואה: שצריך להיכנע למלך בבל!! צריך לפתוח לו את שערי ירושלים ולהיכבש ולהימסר תחת ידו... זה היה רצון ה' באותה תקופה וזה מה שהיה צריך לעשות... וכאן כמובן מתחילים כל הסיפורים שהיו כאלו שכתוצאה מזה חשדו שירמיהו משתף פעולה עם האויב וזרקו אותו בטיט של חצר המטרה... ואח"כ כלאו אותו שם... וזה היה הויכוח בין ירמיהו לחנניה בן עזור שה' ציווה את ירמיהו (שם כ"ז) "עשה לך מוסרות ומוטות ונתתם על צווארך... להגיד לצדקיהו 'הביאו את צוואריכם בעול מלך בבל ועיבדו אותו ועמו וחיו, למה תמותו אתה ועמך בחרב ברעב ובדבר כאשר דבר ה' אל הגוי אשר לא יעבוד את מלך בבל"?? וירמיהו הסתובב עם המוטות האלו והתנבא, ואז הגיע חנניה בן עזור (שם כ"ח) ושבר את המוטות שעל צווארי ירמיהו ואמר: כה אמר ה' ככה אשבור את עול מלך בבל בעוד שנתיים ימים... ואז הקב"ה שוב ציווה את ירמיהו להגיד לחנניה: שתחת המוטות עץ ששברת, הרי "עשית תחתיהם מוטות ברזל.. " בקיצור: יש על זה אריכות גדולה בנביא ירמיהו למעיין שם... ואם ככה: אז כשאנחנו צמים על מצור שעשה נבוכדנצאר מלך בבל... זה לא כ"כ מדויק!!!

כי נכון שנבוכדנצאר עשה מצור... אבל גם אנחנו בתמונה!!!

אנחנו היינו צריכים לפתוח לו את שערי ירושלים... ולהיכנע לגזירת ה' שכעת נבוכדנצאר הוא שבת אפו של ה'!! ו... ו... ו... ואנחנו לא עשינו את זה... ופה מתחיל הסיפור הגדול!!!

זאת אומרת: זה לא שבעשרה בטבת הגיע איזה מישהו אחד שקוראים לו נבוכדנצאר ועשה לנו בעיות ועליו אנחנו צמים... למה הוא הגיע... אדרבה... הסיפור הוא שלנו: אנחנו הקשינו עורף ולא הסכמנו לקבל את גזירת ה' ולהיכנע לפניו!! אנחנו פה הסיפור!!!

אז לסיכום: מכאן ואילך אם תשאל שאלה: מה באמת קרה בעשרה בטבת???

תלוי את מי אתה שואל: אם תשאל היסטורית מה קרה... מה שקרה זה שמלך בבל הגיע לשערי ירושלים... וזה באמת מה שקרה... אבל אם תשאל יהודי מה קרה... מה שקרה זה שאנחנו לא הסכמנו לכופף את עצמנו ולהיכנע לגזירת ה'!!!

ומאוד חשוב לדעת את המידע הזה... כדי לדעת מה השיעורי בית שלנו בעשרה בטבת...

השיעורי בית שלנו בעשרה בטבת זה להבין מה ה' רוצה... ואם ה' כעת רוצה לא פחות ולא יותר לפתוח את שערי ירושלים למלך בבל... אז עם

בציפור נפשנו וכן צריך למסור עליהם נפש... וכאן צריך התייעצות בדעת תורה... אבל גם כשמתיעצים... זה לא מספיק... צריך לגשת להתייעצות מתוך רצון לקבל ולהיכנע לרצון ה'!!! לגשת להתייעצות מתוך רצון כנה לדעת מה "כה אמר ה'!!! כן... צריך לגשת לשאול מה ה' רוצה ולהיות ערוך גם לאפשרות שה' מזמין קעת לפתוח את השער למלך בבל... כן... אם זה רצון ה'- אז גם לזה צריך להיות ערוכים...

אותו אחד שהסכים להסתכסך עם כל החברים שלו ועם כל הקרובים שלו בשביל לעמוד על העקרונות שלו... הוא בטוח שהוא עמד קעת בניסיון הכי קשה... אבל ההלו... קח בחשבון שלא תמיד היהדות מזמינה מאבק!! לפעמים כה אמר ה' מזמין דווקא להיכנע!!! לפעמים הקב"ה מזמין שחיקת שפתיים... להיכנע לכל מיני מצבים לא אידיאלים... קח את זה בחשבון!!

לצערנו: דווקא אנשים יראי שמים מרבים נכשלים בטעות הכי קשות כי הם מדברים בשם היהדות... אז יש להם תמיכה גבית!! יותר קל להם להיות משוכנעים בעמדותיהם...
אבל לא!!! לא תמיד זה נכון!! הנה לך... כלל ישראל נענשו בעונשים הכי המורים... דווקא בגלל שהם לא נכנעו לרצון ה' שהפעם ה' רצה התרפסות וכניעה...

את המסר הזה צריך להפנים בין הייתר ביום עשרה בטבת!!! להסכים הסכמה חזקה ולהחליט בלבנו: אנחנו מקבלים את רצון ה'!! אנחנו מכריזים הנני בכל מצב!!
לא נחזור על הטעות שכלל ישראל טעו ביום הזה!!!! נקבל על עצמנו עול מלכות שמים גמורה... להיות קשובים לרצון ה' מה שזה יהיה... כמובן שבדורנו ש"אותותנו לא ראינו, אין עוד נביא, ולא אתנו יודע עד מה..." אז אין לנו שיוור אלא תלמידי החכמים וצדיקי הדור שבהם אנחנו נועצים... ויש לנו בסופו של דבר את הדרך לדעת מה רצון ה'... אבל גם אז צריך נכונות לעשות מה שה' רוצה... שה' יזכנו ואת צום העשירי יהפוך לנו לששון ולשמחה.

בשניהם אברהם אבינו מיד מכריז הנני!!! כי אברהם באמת נכנע לרצון ה'... אברהם אבינו לא בנה איזה שבלונה שמכאן ואילך רצון ה'... עבד ה' אמיתי זה מי שמכבד את הקב"ה לומר את ציוויו בכל מקרה לגופו...

כן... צריך להיות ערוך שלפעמים רצון ה' הוא מפתיע בכל קנה מידה!!! לפעמים רצון ה' להיכנע לא פחות ולא יותר למלך בבל!! ואת זה מאוד קשה לנו להכיל...

אני מוכן לשמוע שרצון ה' להילחם ולהיאבק ולמסור נפש אפילו על "ערקתא דמסאנא..."
אני מסוגל לשמוע שצריך להתעקש עם הבן ולרדוף אותו עד חרמה שיקרא ק"ש של שחרית...
אני מסוגל להבין שרצון ה' שאתאמץ בכל מחיר להישאר אברך למרות ש... שזה לא מתאים לי...

אני מסוגל להבין שרצון ה' שאמשיך להקפיד על החומרה הזו והזו למרות שהבני בית לא משתפים פעולה וממש סובלים מזה...
אבל להעלות על הדעת אפשרות שרצון ה' שאני ארד רמה אחת בעבודת ה' בגלל שהנתונים לא מאפשרים את זה?? להעלות על הדעת שה' לא רוצה אותי גדול הדור כפי שתמיד חלמתי?? להעלות על הדעת שה' מוותר על תפילת מעריב של אם בישראל כדי שתהיה פנויה לילדיה??
האם אפשר להעלות על דל השפתיים כוז אפשרות???

יתכן שאי אפשר!!! אף אחד לא אמר שאפשר!!! אבל בשביל זה יש לנו את ירמיהו הנביא שהוא!! הוא אומר!! לא אנחנו... הוא אומר: כה אמר ה' צריך להיכנע למלך בבל... אז מה נעשה שזה מה שה' רוצה... על אותו משקל: אני לא הייתי מעלה על דל שפתי אפשרות לעזוב את הכולל (או לחילופין כולל ערב) אבל הנתונים שהקב"ה העמיד בפנינו... והמציאות שהקב"ה בכבודו ובעצמו כפה עלינו ולאחר העמדת השיקולים וההתייעצות מול דעת תורה הביאו אותנו למסקנה: שכה אמר ה'!!! ה' קעת רוצה שניכנע למצב!!! שניכנע למשהו כזה בלתי נתפס ש... שיתכן שמבחינתנו זה מלך בבל... אם זה רצון ה' אז אנחנו צריכים לקבל את זה!!
לא קבלנו על זה חינוך!!! אם כבר קבלנו חינוך זה איך לגרש את מלך בבל... איך לירות עליו חיצים ובליסטראות... אבל דווקא כשגדלים ומתרווממים יותר בעבודת ה' פתאום מגלים שהדבר הגדול ביותר בעולם זה רצון ה' בעצמו!!! ורצון ה' זה להיכנע למציאות שה' מעמיד בפנינו!!!

עם ישראל במשך שלוש שנים הרגישו צדיקים שהם נלחמים בחירוף נפש מול נבוכדנצר וחילותיו ואילו ירמיהו הנביא הוא הפשרן והמקל ראש... ולאחר שלוש שנים התברר שזה לא היה חירוף נפש ולא מסירות נפש... אלא חוסר כניעה לעול מלכות שמים!!!
אנחנו לפעמים נצמדים לכל מיני תפיסות שיש לנו... ומתעקשים להישאר בעמדתנו... ואנחנו בטוחים שאנחנו מוסרים נפש על יידישקייט...1... ולא בטוח שזה תמיד נכון!!!

אותה אשה שנצמדה להשקפותיה שלפני החתונה והתעקשה להכריח את בעלה שגם הוא יאמץ לעצמו את המנהגים שהיא ראתה בבית אביה... יתכן שאותה אשה מרגישה ממש כחנה ושבעת בניה שמחרפת את נפשה למען היהדות... ומה האמת?? יתכן מאוד שהיא בסה"כ לא מוכנה לקבל עול מלכות שמים ולקבל את הבעל שה' העמיד לה!!! ומאידך... לפעמים היא כן צודקת... לפעמים מדובר בנושאים שהם כן

קו שלהבת
074-701-7448
ממשיך להתעדן בכל יום!
הוראות הפעלה:
לשמיעת השיעור הקודם - 8
10 שניות קדימה - 3 | 5 דקות קדימה - 6
לעצירה/המשך - 5
להשאר את הודעה, משוב והארות - 8 בתפריט הראשי

"וצדיק באמונתו יהיה"

מאת הרב ישראל קליין שליט"א

כמים הפנים לפנים

שלמה המלך: "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם" ומבאר הגר"א (משלי כ"ז י"ט): "כמים וגו' כמו המים שמאין פני האדם כפי מראהו למים, אם יעקם פניו גם המים יתראו כן, כן לב האדם לאדם, אם לבו טוב לאותו אדם הוא ג"כ טוב עמו".

יש בזה שתי אמירות: האחת, יש כוח ביד האדם לעורר אהבה בליבו, אף כלפי אדם שבאופן טבעי יש לו שנאה כלפיו. יהודה הרי חש כעס גדול על יוסף, כמו שאומר רש"י על הפסוק (בראשית מ"ד י"ח): "ויגש אליו - ואל יחר אפך - מכאן אתה למד שדבר אליו קשות"

כי כמון כפרעה - אם תקניטני אהרוג אותך ואת אדוניך!

זה אומר, שיהודה כעס עד כדי כך שעמד להרוג את יוסף, ובכל זאת ניסה בטובות. הוא "ניגש", הכניס בליבו אהבה אל יוסף! וזה אומר, שאפשר לשלוט על הרגש! אפשר לעורר בלב רגש טוב וחיוני כלפי כל אדם!

ושנית, האהבה שאדם חש כלפי השני פועלת בו מיידית! בלי מילה ובלי מעשה. עצם ההרגשה פועל בשני, מכוח: כמים פנים אל פנים כן לב האדם לאדם!

אדם יכול להעביר מסרים דרך דיבור, דרך מבט, ואפילו דרך מחשבה. יש קשר סמוי בין נפש לנפש. פעמים רבות אדם חושב על זולתו, ופתאום הוא דופק בדלתו או מתקשר אליו... זה לא במקרה. יש קשר סמוי שקיים במציאות. כמו שכתב הגר"י הוטנר, שתלמיד מובהק יכול לקרוא את המחשבות של הרב שלו, בלי שיאמר לו דבר.

זו היתה עצתו של יהודה: לעורר בליבו אהבה כלפי יוסף, כדי שיוסף יהיה מוכן להקשיב לו ואולי אפילו לרחם עליו. הביאור הזה של האור חיים, פרקטי עד מאד.

הגאון רבי אייזיק שער זצ"ל מראשי ישיבת סלבודקא שהיה מפורסם בכוחו הגדול והבנתו העצומה בכוחות הנפש, היה מייחס חשיבות עצומה לענין זה, של "כמים הפנים לפנים", תלמידו הגאון הרב שלמה הופמן זצ"ל שזכה לקרבה מיוחדת ממנו, סיפר שרבי אייזיק חקר אצל תלמידו על ארחות חייו כדי לברר לעצמו משהו שהטריד אותו.

הדבר שהטריד אותו, השאלה שנקרה במוחו היתה, מדוע אני כל כך מתמסר לתלמיד שלי רבי שלמה? מדוע אני כל כך רוצה להעניק לו את דרכי ההבנה והחכמה. אחרי התבוננות וחקירה הוא הגיע למסקנה כי כיון שהתלמיד מאוד מעריך את דבריו, והוא בור סוד שאינו מאבד טיפה מדבריו, עד שכשהיו רוצים לברר משהו ממשנתו של רבי אייזיק היו פונים אל התלמיד רבי שלמה. אפילו בחורים מבוגרים ממנו. אי"כ "עובד" כאן הכלל של "כמים הפנים לפנים" אצל הרב מרגיש כך כלפי תלמידו.

העיד הרב שלמה הופמן שהוא הצליח במהלך זה של "כמים הפנים לפנים" להחזיר בתשובה עבריינים קשים.

וכן כתב האור החיים הקדוש במקום נוסף וז"ל שם: כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם פירוש כי הלבבות ישכילו כמים לפנים לפנים כי כפי אשר יכין האדם לבו לאהוב חברו כמו כן יתבונן לב חברו לאהוב אותו והוא אומר כאשר ידבר איש אל רעהו שלא יאהבוהו אם לא יכין לבו להיות גם

כעוד מצינו בדברי רבותינו, רבקה אמנו ע"ה אמרה לבנה יעקב וישבת עמו ימים אחדים עד אשר תשוב חמת אחיך עד שוב אף אחיך ממך" וצריך להבין כפילות הלשון שאמרה רבקה שני פעמים אותו ענין במלות שונות

וכתב בזה בשו"ת מים חיים חלק אוצרות חיים (זיטומיר תר"ז) ביאור נפלא וז"ל ראה לתרץ כי כשיש לאחד שנאה עם חברו ובמשך הזמן בטלה השנאה יכול האדם להרגיש בחברו שיצא השנאה מלבו, כגון, שבשעה שהיה שנאה ביניהם לא דיברו חברו עמו ואחר כך כשיצא השנאה דיבר עמו חברו, בדברי שלום וחובה וכדומה, כל זה כששניהם ביחד במקום אחד יכול להרגיש כז"ל, אבל, אם יש לאחד שנאה עם חברו והתרחק נדוד בדרך רחוקה אזי לכאורה נראה שאין דרך שיוכל לדעת האם חברו נשאר בשנאתו.

אך האמת אף כשהוא בדרך רחוקה מחברו יכול גם כן להרגיש שיצא השנאה מחברו עליו על פי מה שנאמר במשלי "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם" ואם כן כשמרגיש בעצמו שיש בלבו שנאה על חברו אז ידע אל נכון שגם מחברו לא יצא השנאה מלבו עליו, אבל כשמרגיש בעצמו ששוב אין לו שנאה בלבו על חברו, אז ידע על נכון שגם חברו אין לו שנאה עליו.

ואם כן רבקה שלחה את יעקב ללבן וצותה לו וישבת עמו ימים אחדים עד אשר תשוב חמת אחיך, מסרה סימניו ליעקב שידע גם שם כשיהיה בריחוק מקום מעיניו, מתי שב חמת אחי ממנו ולזה אמרה עד שוב אף אחיך ממך, רצתה לומר שתרגיש בעצמך שכבר שב ממך האף שהיה לך על אחיך ובוזה תדע אשר שכח את אשר עשית לו והוא רעיון נפלא המתיישב היטב בלשון המקראות וכן כתב הפנים יפות' שם.

עוד זאת למדנו דברי רבותינו ז"ל כי גם הענין שמואב בחז"ל דיאכא גזירה על המת שישתכח מן הלב יסודו הוא בסוגיא דידן דהנה הביא רש"י (בראשית לז, לה) דברי חז"ל הק' דאין אדם יכול לקבל תנחומין על החי וסבור שמת שעל המת נגזרה גזירה שישתכח מן הלב ולא על החי וכתב בזה בספר "מעבר יבק" שפתי אמת' פרק ל"א דעל החי שסבור שהוא מת אינו שוכח אותו כי "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם" דלכן אין מקבלין תנחומין על החי כיון שהחי הנאבד משתוקק אליו הוא מעורר אהבתו לבל ישתכח' (הדברים נפלאים ומרתקים ויש בהם תועלת מרובה עובד על פי ספר פרקי מחשבה על בראשית שיצא לאור לא מכבר)

סיפר מו"ר הגאון רבי עזריאל טאובר זצ"ל פעם ביקשו ממני לדבר עם יהודי, שעובר תקופה קשה, והוא מדוכא מאד "על סף התאבדות" כך דיווחו לי. הוא לא רצה לשמוע לאף אחד וגם תרופות לא רצה לקחת.

בקשו ממני להיפגש איתו.

לקחתי את ספרי 'ובחרת בחיים' שמדבר על ערך החיים, וקיוויתי שהדברים יפעלו על ליבו. כאשר הגעתי אליו, הבנתי שהמצב הרבה יותר חמור ממה שחשבתי. לא היה עם מי לדבר, ניסיתי לדבר על ליבו, אך הוא לא הניד עפעף. שום תגובה לא באה מכיוונו, הפנים שלו היו מאובנות, והיה נראה כמו מת, רח"ל.

רק דבר אחד עורר בי תקווה: העיניים שלו היו פתוחות. התחלתי להסתכל בעיניים שלו, ולעורר בליבי אהבה כלפיו. חשבתי: הרי הוא יהודי, והוא הבן של ה', חשבתי על הערך של נפש ישראל "כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם שלם", וה' אומר לחלל שבת ולעבור על כל המצוות, כדי לקיים את נפשו. הרי הוא כבן יחיד של הבורא עולם... הרגשתי איך רגשות האהבה והחמלה מתחילים למלא את ליבי.

והנה, אני ממשך להרהר בדברים, ומביט חזק לתוך עיניו הפתוחות. אחרי גערת דקות ארו עיניו, והוא פתח את פיו והתחיל לדבר: "מי אתה? ומדוע אתה אלי?"

עניתי לו: אני יהודי, קוראים לי עזריאל ואני אוהב אותך... שמעתי שאתה איש חכם... הנה קח את הספר הזה, תעיין בו, ותקשר אלי מחר, ותאמר לי מה אתה חושב על זה?"

למחרת מצלצל הטלפון ואותו יהודי על הקו: "כבוד הרב, אני לא במצב לעיין הרבה, אבל קראתי מחצית מהספר שכבודו השאיר אצלי, מאד התרשמתי מהדברים והחלטתי לחיות!"

סוף הסיפור היה, שאותו יהודי השתחרר מבית החולים, ובכך ה' הוא עבר תהליך של ריפוי והקים משפחה יפה.

והאמת, אמר הגאון רבי עזריאל שבכל פעם שבאים אלי יהודים להתיעץ בכל עניין, אני משתדל להכניס בליבי אהבה גדולה אליהם, ואף שלפעמים מספרים לי דברים שקשה לי לקבל, ואני רוצה לחשוב, מה פתאום הם עשו את זה? איזו מן דרך חיים זו?

אבל, אם אני רוצה שהם יקבלו את דברי, מוכרח אני לקבל את דבריהם! מהרהר אני במעלת יהודי באשר הוא, וכך שומע את הסיפור... סיפור דומה מסופר על בעל ה"חידושי הרי"ם" מגור.

היה בזמנו ילד, שרצה בכל ליבו ללמוד ולא הצליח. אפילו את אותיות הא"ב הוא לא ידע. שום מלמד לא הצליח לקדם אותו בלימוד. כאשר בגר, הגיע לישיבה של בעל החידושי הרי"ם בבורסה. הרבי קיבל אותו בסבר פנים יפות, וקרא למלמד וביקש שיפקח עליו עין ויראה איך אפשר לקדם אותו בלימוד. הבחור התפתח ועלה עד שהדבר היה לפלא בעיני כל רואיו. שאלו את בעל ה"חידושי הרי"ם", כיצד הצלחת לפתח את לב הילד, והוא ענה:

כל המלמדים עד כה לא הצליחו ללמד את הילד, כי הם הרגישו שהילד למטה, והם למעלה, משמים לארץ אין קשר, וממילא, לא היה לילד שום אפשרות לקלוט את דברי הרב.

כאשר אני התחלתי ללמוד עם הילד, וראיתי שהוא לא יודע א"ב, חשבתי לעצמי - גם אני לא יודע מדרש "אותיות דרבי עקיבא" לעומקו... כמו שאני צריך את ה' לפתוח את הלב שלי, גם הילד צריך את ה' לפתוח את ליבו. אני צריך את ה' בדיק כמו שילד צריך את ה'... התורה היא נצחית, אין סוף לידעית התורה, וגם אין חסר הרב... בעצם, אני והילד באותה דרגה... כאשר התייחסתי לילד באהבה וחביבות, נפתח מוחו של הילד להבין ולהשכיל.

הגישה הזו יסודה ומקורה ממאמר חז"ל כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם האוה"ח הקדוש מאלפינו בינה בפרשתנו בענין זה והיות שכלי זה הוא חשוב מאוד לכמה ענינים נרחבים מעט את הדברים.

"וַיִּגֶשׁ אֵלָיו יְהוָה, וַיֹּאמֶר: בֵּי אֲדָנָי..." (בראשית מ"ד י"ח).

"ויגש אליו" - צריך לדעת למה הוצרך לומר "ויגש", אחר שקרוב אליו היה ומדבר עמו עד עתה? עוד לא היה צריך לומר תיבת אליו, ומובן הדבר?... בדרך דרש יתבאר אומר "ויגש אליו" על דרך אומר (משלי כ"ז י"ט): 'כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם'. ולזה נתחכם יהודה להטות לב יוסף עליו לרחמים, והקריב דעתו ורצונו אליו לאהבו ולחבבו, כדי שתתקרב דעתו של יוסף אליו לקבל דבריו ופיוסו. והוכרח לעשות כן לצד שמן הטבע לא יחבבו בני יעקב עובדי עבודה זרה... לזה הוצרך לפי שעה להפך המוטבע, ולהגישו בלבבו, ולהשיבו בתוואני דליביה" (אור החיים).

מבואר מתוך דברי האור החיים, יסוד גדול: הדרך העוצמתית ביותר לפעול על אנשים היא, כמים פנים לפנים.

ונבאר, יהודה מוצא את עצמו בדרך ללא מוצא, מצד אחד הוא הבטיח להחזיר את בנימין אל יעקב אביו, ומצד שני אין לו התנצלות כלפי יוסף כיון שנמצא הגביע אצל בנימין, והוא בעצמו הסכים להעניש את מי שמצאו אצלו הגביע. ולכן הוא מפעיל את הנשק העוצמתי ביותר שיש באמתחתו - **ויגש** אליו יהודה".

פירוש המילה "ויגש", היא קירוב דעת. יהודה מעורר בליבו אהבה כלפי יוסף. הוא לא דיבר דבר אל יוסף, רק קרב את מחשבתו, ו"ניגש" לאהוב את יוסף בליבו, אותה קירבה פעלה על לב יוסף, שייפתח וירחם עליו, על דרך דברי

